

Chuẩn mực sử dụng từ

I. Kiến thức cơ bản

Khi sử dụng từ cần phải chú ý:

- Sử dụng từ đúng âm, đúng chính tả;
- Sử dụng từ đúng nghĩa
- Sử dụng từ đúng tính chất ngữ pháp của từ;
- Sử dụng từ đúng sắc thái biểu cảm, hợp với tình huống giao tiếp;
- Không lạm dụng từ địa phương, từ Hán Việt.

II. Hướng dẫn tìm hiểu câu hỏi phần bài học

1. Sử dụng từ đúng âm, đúng chính tả

- Các từ in đậm trong các câu sau sai về *lỗi chính tả*:
- Dùng đúng là:
 - + **Dùi** đầu → vùi đầu
 - + **Tập** tạ → bập bẹ
 - + **Khoảng** khắc → khoảnh khắc
- Nguyên nhân sai có thể là:
 - + Ảnh hưởng của việc phát âm theo tiếng địa phương.
 - + Không nhớ rõ hình thức chữ viết của từ.
 - + Liên tưởng không đúng.

2. Sử dụng từ không đúng nghĩa

- *Lỗi sai của các từ in đậm trong những câu sau do dùng từ không đúng nghĩa.*
- Thay thế bằng những từ phù hợp
 - + **Sáng** sửa → có thể thay thế bằng: Tươi sáng, tươi đẹp
 - + **Cao** cả → có thể thay thế bằng: Rất hay, uyên thâm
 - + **Biết** → có thể thay thế bằng: có
- Nguyên nhân sai: Có thể là.
 - + Không nắm được nghĩa của từ.

+ Không phân biệt được các từ đồng nghĩa.

3. Sử dụng từ đúng tính chất ngữ pháp

- *Lỗi sai*: Các từ in đậm sau đây là do sử dụng từ không đúng tính chất ngữ pháp.

- *Sửa lỗi*:

Muốn sửa lỗi đúng phải xác định được từ loại và chức năng ngữ pháp của chúng trong tiếng Việt.

+ *Hào quang* là danh từ mà bỏ nghĩa cho danh từ chỉ đồ vật phải là tính từ. Vậy ta thay thế danh từ bằng một tính từ: Hào quang bằng từ hào nhoáng.

+ *Ăn mặc* là động từ, trong tiếng Việt động từ không làm chủ ngữ, thay động từ ăn mặc bằng danh từ trang phục.

+ *Giả tạo* là tính từ, *phồn vinh* là danh từ – trong ngữ pháp tiếng Việt tính từ đứng sau danh từ vì vậy ta có thể chuyển đổi vị trí hai từ này cho nhau: Giả tạo phồn vinh → phồn vinh giả tạo.

+ *Thảm hại* là tính từ, trong ngữ pháp tiếng Việt, tính từ không thể kết hợp với từ chỉ lượng ở đằng trước “nhiều” → cách sửa: Bỏ từ với nhiều.

Bọn giặc đã chết thảm hại: Máu chảy thành sông...”

- Nguyên nhân sai: Do không nắm được đặc điểm ngữ pháp của từ.

4. Sử dụng từ đúng sắc thái biểu cảm, hợp phong cách

- *Lỗi sai*: Các từ in đậm trong hai câu sai vì sử dụng không đúng sắc thái biểu cảm, không hợp phong cách.

- *Phân tích và sửa lỗi*

+ *Lãnh đạo*: Là người nắm vai trò tổ chức, dẫn đường chỉ lối → chỉ người tốt. Tôn Sĩ Nghị là kẻ xấu đem quân xâm lược cho nên không phù hợp với sắc thái biểu cảm.

+ Thay thế từ *lãnh đạo* bằng từ cầm đầu.

+ Con hổ đang vồ Viên, một hành động hung dữ nguy hiểm. Chú hổ là cách gọi biểu hiện sự trù mến, thân thiện không phù hợp với hoàn cảnh.

+ Thay thế từ *chú hổ* bằng từ nó.